

Název standardu	17. Změna situace										
<p>Kritéria standardu</p> <p>Závazné pro:</p> <p>Vypracovala:</p> <p>Schválila: Dne a podpis:</p> <p>Platnost od:</p> <p>Související předpisy a interní dokumenty:</p> <p>Datum revize:</p>	<p>17a) Orgány sociálně-právní ochrany, které mají s osobami pečujícími a osobami v evidenci uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče, mají písemně stanovena pravidla a postupy práce pro situace významných změn v životě dětí a rodin, včetně ukončení pobytu dítěte v původní nebo náhradní rodině.</p>										
	<p>Pracovníky OSPOD Městského úřadu Litoměřice</p>										
	<p>Mgr. Kamila Vlčková - vedoucí OSPOD; Tým pracovníků OSPOD</p>										
	<p>Ing. Bc. Renáta Jurková - vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Litoměřice</p>										
	<p>1. 7. 2022</p>										
	<ul style="list-style-type: none"> • Katalog poskytovatelů sociálních služeb • Přehled spolupracujících organizací 										
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td data-bbox="794 1055 1002 1155">30. 9. 2023 personální změny</td> <td data-bbox="1002 1055 1203 1155"></td> <td data-bbox="1203 1055 1401 1155"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="794 1155 1002 1227"></td> <td data-bbox="1002 1155 1203 1227"></td> <td data-bbox="1203 1155 1401 1227"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="794 1227 1002 1310"></td> <td data-bbox="1002 1227 1203 1310"></td> <td data-bbox="1203 1227 1401 1310"></td> </tr> </table>			30. 9. 2023 personální změny							
30. 9. 2023 personální změny											

STANDARD č. 17 – změna situace

17a) Orgány sociálně-právní ochrany, které mají s osobami pečujícími a osobami v evidenci uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče, mají písemně stanovena pravidla a postupy práce pro situace významných změn v životě dětí a rodin, včetně ukončení pobytu dítěte v původní nebo náhradní rodině.

V životě dětí/dítěte může nastat mnoho významných změn, které je mohou nějakým způsobem zásadně ovlivnit. Klíčový sociální pracovník o těchto změnách s každým dítětem a osobou pečující jedná individuálně, dává jim prostor pro konzultaci a informuje je o skutečnostech, které by je mohly nějakým způsobem ovlivnit. Dává prostor pro konzultace a poskytuje odborné poradenství také osobám dětem blízkým (tj. původní rodině, příbuzným či osobám pečujícím a podporuje je, aby byly schopny vzniklou situaci řešit bez negativních dopadů na děti.

Zahájení pěstounské péče

- Získávání základních informací o rodině a dítěti (aktuální životní situace rodiny a dítěte, historie dítěte, kontakt s biologickou rodinou, průběh adaptace dítěte, bytové podmínky rodiny a osobní prostor dítěte, školní docházka, volnočasové aktivity dítěte, vyřízení dávek pěstounské péče a jiných dávek).
- Nastavení vzájemné spolupráce s pěstounskou rodinou (práva a povinnosti vyplývající z dohody o výkonu pěstounské péče), četnost a způsob kontaktování sociálního pracovníka, nastavení asistovaných kontaktů s biologickou rodinou, způsob zajištění pomoci s péčí o dítě, způsob zajištění odborné pomoci a další možnosti podpory).
- Nastavení vzájemné spolupráce mezi orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“), pěstounskou rodinou.
- Vytvoření individuálního plánu vzdělávání.

Nové dítě v pěstounské rodině

- Práce s osobami pečujícími - příprava na nové situace, které mohou s příchodem nového dítěte nastat: změna finanční situace rodiny, změna uspořádání domácnosti, změna denního režimu všech členů rodiny, možné reakce stávajících dětí v rodině, přerozdělení povinností v domácnosti, zajištění osobního prostoru pro nové dítě, důležitost zachování pozornosti a prostoru stávajícím dětem, důležitost zachování kvality vztahů se stávajícími dětmi, specifické potřeby nového dítěte, duševní hygiena osob pečujících, zapojení širší rodiny, pomoc s vyřízením potřebných formálních záležitostí.
- Příprava stávajících dětí v pěstounské péči na nové dítě – zajištění participace dětí v celém procesu přípravy, příchodu a adaptace nového dítěte v pěstounské rodině, spolupráce na nastavení nových pravidel v domácnosti, ujištění o zachování kvality stávajících vztahů s osobou pečující.
- Navazování kontaktů mezi pěstounskou rodinou a dítětem – doprovázení a podpora pěstounské rodiny v průběhu celého procesu seznamování a vzájemného kontaktování rodiny s dítětem.

- Adaptace nového dítěte v rodině – zjišťování historie dítěte, kontakt s biologickou rodinou, poradenství a podpora v reakci na vzniklé situace při adaptaci dítěte.
- Nabídka další odborné podpory pěstounské rodině.

Situace ovlivňující chod pěstounské rodiny

- Nemoc dítěte nebo osoby pečující, rozvod – v těchto situacích zintenzivníme spolupráci s rodinou, jednáme citlivě s ohledem na danou situaci, nabízíme podporu psychologa a zajištění péče o dítě, reagujeme na individuální potřeby rodiny a v případě potřeby pomáháme se zajištěním organizačních záležitostí.
- Dítě se přechodně ocitne mimo pěstounskou rodinu (pobyt v krizovém centru, v dětském diagnostickém ústavu, hospitalizace v nemocnici nebo v psychiatrické nemocnici, ve středisku výchovné péče, v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, útěk) – nabízíme a poskytujeme podporu jak pěstounské rodině, tak i dítěti (pokud je to možné), spolupracujeme s patřičnými institucemi a odborníky s cílem vyřešit vzniklou situaci v nejlepším zájmu dítěte. Pracujeme s možnými variantami dalšího vývoje situace (návrat do pěstounské rodiny nebo zrušení pěstounské péče, nebo posilování rodičovských kompetencí v pěstounské rodině). Také zajišťujeme intenzivnější psychologickou podporu celé pěstounské rodině.
- Změna školy – může se jednat o přechod ze základní školy na střední školu, ze střední školy na vysokou školu nebo o změnu školy v rámci změny bydliště či nevyhovující předešlé školy. V těchto případech se zaměřujeme na začlenění dítěte do nové školy a do nového třídního kolektivu, na školní prospěch, na možnost zapojení dítěte do mimoškolních aktivit. Osoby pečující jsou vedeny k tomu, aby společně s dítětem probírali možnosti využití volného času a jeho začlenění do nové školy.
- Stěhování – předem připravujeme dítě na stěhování a mluvíme s ním o tom, kde by se mu líbilo, kde by chtělo bydlet a seznamujeme dítě s novou oblastí (s ohledem na jeho věk a rozumovou vyzrálou).
- Kontakt dítěte s biologickou rodinou.
- Další významné změny v životě dětí a rodin – konkrétní postup bude vždy stanoven dle situace s ohledem na nejlepší zájem dítěte.

Ukončení pěstounské péče

- **Dovršení zletilosti u dítěte:** zhruba od 15 let dítěte sociální pracovník otevírá s dítětem témata ohledně jeho budoucnosti, dalších plánů a přípravy na samostatný život. Od dítěte zjišťujeme jeho představy, přání a pomáháme mu formovat jeho náhled na budoucnost (možnými tématy jsou například absolvování střední školy, výběr a nástup do zaměstnání, možnosti dalšího studia, dávky pěstounské péče, otázka bydlení, nabídka návazných služeb). Obdobná témata probíráme i s osobami pečujícími a zjišťujeme jejich náhled na danou situaci, pomáháme jim zorientovat se v systému péče o nezaopatřené dítě do 26 let atd. Během roku organizujeme edukační aktivity pro svěřené děti v pěstounských rodinách týkající se témat jako finanční gramotnost, uplatnění se na trhu práce, hledání bydlení atd.

Dovršením zletilosti dítěte (jedná-li se o jediné či nejmladší dítě v pěstounské péči rodiny) končí účinnost dohody o výkonu pěstounské péče.

- **Úmrtí osoby pečující:** V případě, kdy se jedná o pěstounskou péči pouze jedné osoby pečující a dojde k jejímu úmrtí, je nezbytné o této skutečnosti neprodleně vyrozumět příslušný OSPOD konkrétního dítěte, aby ten dál konal v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb. Dohoda o výkonu pěstounské péče úmrtím osoby pečující/osoby v evidenci zaniká. Pokud bude v pěstounské péči pokračováno jiným členem rodiny, je vhodné, aby sociální pracovník nabídl možnost doprovázení.
- **Úmrtí dítěte v pěstounské péči :** V případě úmrtí dítěte v pěstounské péči neprodleně informujeme OSPOD a poskytneme součinnost. V případě že bylo dítě v dlouhodobé pěstounské péči jediné, končí platnost dohody o výkonu pěstounské péče. Veškerá podpora ze strany městského úřadu Litoměřice zaniká. Pokud bylo v rodině umístěno více dětí, poskytujeme podporu a pomoc, případně zajišťujeme odbornou pomoc psychologa.
- **Zrušení pěstounské péče:** dojde-li k podání návrhu k soudu o zrušení pěstounské péče, zahajujeme s rodinou a dítětem intenzivní přípravu na odchod dítěte z rodiny. V případě potřeby nabízíme rodině a dítěti služby psychologa, spolupracujeme s příslušným OSPOD, s patřičnými institucemi či odborníky, pomáháme rodině řešit organizační a praktické záležitosti spojené s odchodem dítěte z rodiny, a s ohledem na prostředí, do kterého dítě odchází (ústavní výchova, biologická rodina, jiná náhradní rodina) – viz níže: přechody dítěte z péče do péče
- **Úvahy či rozhodování pěstounů o ukončení pěstounské péče před zletilostí dítěte:** osoby pečující se mohou dostat do situace, kdy se rozhodnou ukončit náhle pěstounskou péči o dítě a situaci je pak nutno řešit krizově, okamžitě. Častějším případem je situace, kdy osoby pečující delší dobu ukončení péče zvažují, rozhodování se proměňují, často v závislosti na chování dítěte. Je důležité s osobami pečujícími budovat vztah důvěry, aby i své případné úvahy o ukončení pěstounské péče mohly bez obav s klíčovým pracovníkem otevřít.
- **Přechody dětí z péče do péče:**
Situace přechodu dítěte z péče do péče může zahrnovat dvě základní situace:
 1. Přechod náhlý, s malou možností plánování a přípravy
 2. Přechod plánovaný, s možností přípravy zapojených osob V rámci náhlého přechodu se snažíme okamžitě reagovat na změnu situace a nabídnout podporu jak dítěti, tak osobám pečujícím/ v evidenci. Je-li přechod plánovaný, postupně na něj dítě i osoby pečující/ připravujeme, hovoříme o procesu, jednotlivých krocích, zodpovídáme nezbytné dotazy, v případě potřeby zapojujeme také psychologa. Dojde-li změnou ke zrušení pěstounské péče, dochází také ke zrušení dohody o výkonu pěstounské péče a tím končí jakákoliv podpora pěstounské rodiny.